

HOJENÍ RAN
 Specifická ošetrovateľská péče o
 chronické rány a defekty

NAĎA ŠIBRAVOVÁ
staniční sestra

FAKULTNÍ NEMOCNICE U SVATÉ ANNY
 I. ORTOPEDICKÁ KLINIKA
 Doc. MUDr. Pavel Janíček, CSc.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O B S A H

1. Úvod
2. Historie
3. Anatomie kůže
4. Význam výživy
5. Bolest
6. Hodnocení rány

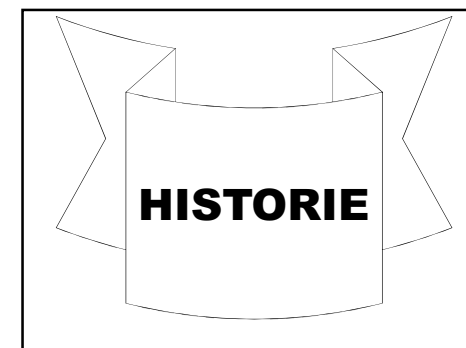
O B S A H

7. Legislativa
8. Dekubity
9. Vředy na DKK
10. Syndrom diabetické nohy
11. Maligní rány
12. Tržné rány na holeni
13. Komplikace operační rány

O B S A H

14. Opaření
15. Infekce
16. Klasifikace ran
17. Přehled materiálů
18. Ideální obvaz
19. Nezapomeňme
20. Takto už ne

Člověk od nepaměti své rány obvažoval a tím instinktivně nebo empiricky podnikal správné kroky. To, co se po celá tisíciletí praktikovalo hlavně z důvodu zastavení krvácení a ochrany rány, dostává nyní na základech vědeckých poznatků o biochemických a morfologických souvislostech novou dimenzi. Krytí rány má stále za úkol chránit ránu před vnějšími vlivy včetně infekcí.

Od začátku datované historie měli lidé sklon k zakrývání ran. Tato tendence vycházela spíše se sociálních potřeb než lékařského hlediska.

Problematika hojení ran je stará jako lidstvo samo. Prvním dochovaným návodem k léčbě popálenin je papyrus, který vznikl asi 1500 let před Kristem.

PREHISTORICKÝ LÉČITEL

Bláto, listí, lišejníky, kůra stromů, zvířecí trus, med, pryskyřice, přikládání čerstvého masa, apod.

ŘECKÁ CIVILIZACE

Kauterizace rozžhaveným železem

Pravidla stanovil Hippokrates

- Důraz na vyčištění ran (teplá voda, ocet, víno)
- Doporučoval ránu zvlhčovat

ŘÍMSKÝ LÉKAŘ CELSUS

Prosazuje agresivní metody

UČENÍ GALENOVO

Dobré a chvályhodné hnisání

OBDOBÍ RENEZANCE

Zjištění, že se rány hojí lépe bez hnisu.
Začínají se používat různé masti, bylinné balzámy a domácí prostředky.

19. STOLETÍ

- Začínají se používat antiseptika (Semmelweis, Lister, Pasteur)
- Objevují se materiály k výrobě obvazů – vlna, bavlna
- Objevení anaerobní bakterie a její ničení horkem – sterilizace

I. SVĚTOVÁ VÁLKA

Vyvinut gázový obvaz napuštěný parafinem
–
první nepřilnavý obvaz

- Rozvoj moderního krytí ran od r. 1940
- Práce prof. Wintera z r. 1962 o rychlejší migraci buněk ve vlhkém prostředí
- V r. 1973 – hydrokoloidy
- V 80. letech – algináty, hydrogely apod.

ANATOMIE LIDSKÉ KŮŽE

POKOŽKA (epidermis)

- Zevní vrstva – neobsahuje cévy
- Buňky pokožky připomínají dlaždice
- Od horních vrstev pokožky – dlaždice postupně rohovatí, odumírají a odlupují se

ŠKÁRA (dermis)

- Střední vrstva, tvořená vazivem a bohatou sítí cév a nervových zakončení
- Rozhoduje o pružnosti, mechanické odolnosti a pevnosti kůže

ŠKÁRA (dermis)

- Nervová zakončení – díky kterým vnímáme
  - ✓ Teplo
  - ✓ Chlad
  - ✓ Bolest
- Cévy – důležité pro regulaci tepla a imunitní buňky zajišťující ochranu

PODKOŽÍ (subcutis)

- Nejhlubší vrstva – tvořena řídkým vazivem a tukem
- Izolační vrstva – proti teplotním vlivům i mechanickému poškození
- V tukové tkáni – přebytek energie

Kůže obsahuje tzv. přídatné kožní orgány:

- Vlasy a chlupy
- Nehty
- Mazové a potní žlázy
- Pachové žlázy
- Mléčné žlázy

MÍRA NA KŮŽI

Plocha kůže

– 1,6 až 1,8 m²

Hmotnost

– 7% celkové tělesné hmotnosti

Kůže plní celou řadu důležitých funkcí:

- Proces rohovatění
- Tvorba mazu
- Produkce potu
- Tvorba pigmentu
- Ochranná funkce
- Samočistící funkce

Kůže plní celou řadu důležitých funkcí:

- Percepční funkce
- Termoregulační funkce
- Depotní funkce
- Exkreční funkce
- Resorpční funkce
- Tvorba protilátek

PROCES HOJENÍ RAN

- Zánětlivá (exsudativní) fáze k zastavení krvácení a vyčištění rány
- Proliferační fáze k novotvorbě granulační tkáně
- Diferenční fáze reepitalizace, diferenciacie epitelu a tvorba jizvy

**VÝZNAM
VÝŽIVY**

**Špatná výživa
pacienta může vést
ke komplikacím
hojení rány.**

Jak u adipózních pacientů, tak u pacientů podvyživených či kachektických se častěji vyskytují komplikace hojení ran, jako je hnisání či dehiscence.

Proces hojení ran je negativně ovlivněn i tehdy, jestliže nejsou v dostatečné míře k dispozici
–
např. proteiny, vitamíny, minerální látky a stopové prvky.

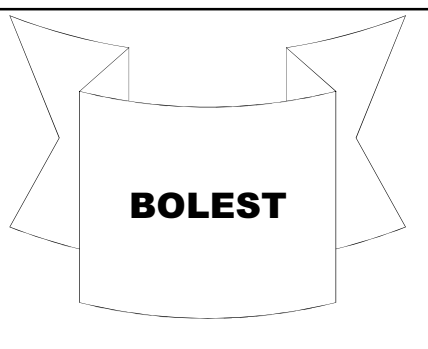
Malnutrice může být podmíněna základní chorobou
–
např. nádorovými procesy, infekčními onemocněními, postižením orgánů a stavů, jež jsou provázeny silnými bolestmi.

Nedostatek bílkovin mívá za následek oslabený imunitní systém.

Vitamíny fungují v procesu hojení ran jako koenzymy pro nejrůznější biochemické reakce, přičemž klíčovou pozici má obzvláště vitamín C. Další důležitou součástí procesu hojení je vitamín A.

Z minerálních látek stojí za zmínku železo, měď a zinek.

Proteiny, tekutiny a elektrolyty se ztrácejí otevřenou ranou
–
zvyšuje se potřeba přísunu živin.

Bolest je subjektivní vjem a vnímání bolesti je značně individuální.

Základním pravidlem při léčbě bolesti je navození důvěry mezi zdravotnickým personálem a pacientem.

Pouze pacient ví, co a jak ho bolí a proto by jsme mu měli věřit. Musíme znát místo bolesti, její vyzařování a charakter, sílu a její vliv na spánek, změny v průběhu dne, denní tělesné i duševní aktivity a příjem potravy.

Základním pilířem léčby chronické bolesti je medikamentózní léčba – tedy podávání analgetik, čili léků, odstraňujících či zmírňujících bolest.

Pravidla medikamentózní léčby:

- Analgetika jsou nasazována postupně podle účinnosti a síly bolesti, od slabších po silnější

Pravidla medikamentózní léčby:

- Analgetika jsou podávána v pevných časových intervalech, tzv. podle hodin, zcela nevhodné je podávání podle potřeby, tedy v okamžiku, kdy se bolest již opět zesiluje

Pravidla medikamentózní léčby:

- Dáváme přednost neinvazivnímu způsobu podání léků, to znamená ústy, náplastmi nebo čípky

Je nutné brát v úvahu individuální reakce pacienta.

Protože jsme každý jiný, je třeba od počátku léčit a sledovat vedlejší příznaky léčby – např. úprava jídelníčku, sledování zácpy při léčbě opioidy, pozorování projevů zvracení a nevolnosti apod.

HODNOCENÍ RÁNY

Ošetřování ran je pouze jednou z mnoha oblastí, v nichž se očekává, že zdravotní sestra bude na slovo vzatým odborníkem.

ROZDĚLENÍ RAN

Rána znamená porušení celistvosti kůže.

- 1. RÁNA HOJÍCÍ SE PER PRIMAM**
Okraje rány jsou přitaženy k sobě (obvykle sešitím, svorkami nebo náplastmi)

ROZDĚLENÍ RAN

Rána znamená porušení celistvosti kůže.

- 2. RÁNA HOJÍCÍ SE PER SECUNDAM**
Okraje rány jsou od sebe vzdáleny, což je možné vidět u hlubokých ran nebo v případech bércových vředů

Nejdůležitější při ošetřování ran je zjištění, o jaký typ rány u pacienta jde.

HODNOCENÍ RÁNY

- **VZNIK – ROZSAH POŠKOZENÍ** (velikost, hloubka, zasažení hlubších struktur)
- **STAV OKRAJŮ RÁNY** (hladké, nepravidelné, rozeklané, podmínované, choboty) purulentní)

HODNOCENÍ RÁNY

- **STAV SPODINY RÁNY** (nekrotická tkáň, povlaky, znečištění, infekce)
- **POVAHA EXSUDACE** (hemoragická, serózní, purulentní)

HODNOCENÍ RÁNY

- **PŘÍZNAKY INFEKCE** (teplota, zimnice, třesavka, leukocytóza, zduření reg. lymfatických uzlin)
- **LOKALIZACE RÁNY** (dobře či špatně prokrvená oblast)

HODNOCENÍ RÁNY

- **STÁŘÍ RÁNY** (akutní trauma, prvotní ošetření, léčba, chronická rána)

NA HOJENÍ MÁ VLIV

- Špatně fungující polohovací pomůcky (i ty propracované nebo drahé)
- Kvalita ošetřování (což bývá důležitý faktor při rozšíření dekubitů)

NA HOJENÍ MÁ VLIV

- Špatná spolupráce (pacienta nebo nedostatek podpory rodiny při domácí péči)
- Stres (fyzický nebo emocionální; interní, externí)

Většina ran, které se hojí per secundam, je způsobena buď celkovým špatným zdravotním stavem pacienta nebo problémy při jeho ošetřování.

Většina rán se může dobře zahojit za předpokladu, že víme o jaký typ rány jde a jak s ní zacházet a ošetřovat.

LEGISLATIVA

Zákon č. 20/1966 Sb. O péči o zdraví lidu (ve znění pozdějších předpisů) – § 67b
Zdravotnická dokumentace

Zdravotnická zařízení jsou povinna vést zdravotnickou dokumentaci.

ZDRAVOTNICKÁ DOKUMENTACE OBSAHUJE:

- Osobní údaje pacienta v rozsahu nezbytném pro identifikaci pacienta a zajištění anamnézy
- Informace o onemocnění pacienta o průběhu a výsledku vyšetření, léčení a o dalších významných okolnostech souvisejících ze zdravotním stavem pacienta a s postupem při poskytování zdravotní péče

OBECNÉ POŽADAVKY DOKUMENTACE RÁNY

Dokumentace ošetřování ran a výměna obvazů je nezbytná z důvodů medicínských i forenzních. Sleduje postup léčby, a z hlediska léčby lege artis je nedílnou součástí právního zajištění lékařských úkonů. Záznam o přiložení nebo výměně obvazu je povinnou součástí dekursů nemocného.

SCHÉMA ALGORITMU HODNOCENÍ RÁNY

- Lokalizace rány
- Etiologie
- Klasifikace rány
- Klinické známky – vzhled
- Stav kůže v oblasti rány
- Hodnocení bolesti

SCHÉMA ALGORITMU HODNOCENÍ RÁNY

- Exsudát
  - ✓ Množství
  - ✓ Typ
  - ✓ Zápach
  - ✓ Suspektní infekce

SCHÉMA ALGORITMU HODNOCENÍ RÁNY

- Hodnocení velikosti rány
  - ✓ Délka
  - ✓ Šířka
  - ✓ Hloubka
- Hodnocení cirkulace distální části těla

SCHÉMA ALGORITMU HODNOCENÍ RÁNY

- Režim převazů
  - ✓ Zahrnující čisticí prostředky
  - ✓ Data kontrol a frekvenci

TYPICKÉ RÁNY HOJÍCÍ SE PER SECUNDAM

- Tlaková poranění – dekubity
- Vředy na dolních končetinách
- Malignity
- Pretibiální lacerace
- Otevřené chirurgické rány
- Menší popáleniny
- Rány vzniklé opařením

**TLAKOVÁ
POŠKOZENÍ
-
DEKUBITY**

**Dekubit není pouze
„TERMINUS TECHNICUS“**

**Ale především
lidská tragédie
ze zanedbané péče**

**S PROLEŽENINAMI
=
děsivými ranami**

**Bojují pacienti i
zdravotníci od nepaměti**

**K radikálnímu rozvoji
sledování a hodnocení
rizika vzniku dekubitů
dochází až
v posledních
dvaceti letech.**

DEKUBIT - DEFINICE

**„Lokalizovaná oblast
buněčného poškození
vznikající přímým tlakem na
podložku. Ten způsobuje
tlakovou ischemii.
Působením střížných sil
dochází k mechanickému
poškození.“**

PROČ JSOU DEKUBITY PROBLÉM

- Způsobují velkou bolest
- Zvyšují riziko infekce
- Úmrtnost je pětikrát vyšší
- Prodlužuje se doba hospitalizace
- Rostou náklady na léčbu

STATISTIKA JE NEÚPROSNÁ

- Dekubity se vyskytují ve všech oborech medicíny
- Odhad odborníků – 2-28% výskytu
- Odhad z roku 1980 až 63% zemřelých z gerontopsychiatricky nemocných

STATISTIKA JE NEÚPROSNÁ

- Vůbec nejsou známy počty např. v domácí péči
- Jednotlivé nemocnice již sledují počty dekubitů

OD STRYKEROVA RÁMU PO SPECIÁLNÍ MATRACE

První pokusy – po 2. světové válce
Strykerův rám – pro mechanické otáčení

- Pasivní mobilizace
- Ztráta času
- Fyzická náročnost

OD STRYKEROVA RÁMU PO SPECIÁLNÍ MATRACE

Rozvoj pomůcek a vybavení v posledních dvaceti letech

- Krycí materiály
- Gely
- Matrace
- Apod.

90% DEKUBITŮ SE VYSKYTUJE NA DOLNÍ POLOVINĚ TĚLA

- SACRUM 45%
- PATY 19%
- HÝŽDĚ 13%
- TROCHANTER 9%
- OSTATNÍ 4%

TLAKOVÁ POŠKOZENÍ TKÁNÍ – VZNIKAJÍ

1. Vlivem působení tlaku, tahu a tření dojde k okluzi a poškození cév
2. Krevní kapiláry jsou fragilní a dojde k porušení mikrocirkulace krve

Vyhodnocení rizika

znamená průběžně hodnotit celkový zdravotní stav pacienta

- Celkový fyzický stav pacienta
- Vzhled pokožky
- Pohyblivost pacienta
- Funkce senzorického aparátu
- Kardiovaskulární stav
- Stav vědomí a duševní činnosti
- Kontinence
- Sociální prostředí
- Souběžné choroby

VYHODNOCENÍ RIZIKA - NORTON

Schopnost spolupráce	Věk	Stav pokožky	Přítušné onemocnění	Fyzický stav	Stav vědomí	Aktivita	Mobilita	Inkontinence
Úplná 4	<10 4	Normální 4	Zdravá 4	Dobry 4	Bdělí 4	Chodí 4	Úplná 4	Není 4
Částečně omezená 3	<20 3	Alergie 3	DM, I. TT, anémie, kachexie 3	Zhoršeny 3	Apaticky 3	S doprovodem 3	Částečně omezená 3	Občas 3
Vámi omezená 2	>20 2	Vředy 2	Trombóza, diabetes 2	Slabý 2	Znatený 2	Souběžka 2	Vámi omezená 2	Převážně moč 2
Zdravá 1	>80 1	Buchá 1	Karcinom 1	Vámi špatný 1	Bezvědomí 1	Leží 1	Zdravá 1	Moč-stolice 1

Skóre menší než 25 = náchylnost ke vzniku dekubitů

Podle European Pressure Ulcer Advisory Panel (EPUAP) se rozlišují 4 vývojová stadia dekubitů

- I. Zarudnutí kůže se zachováním integrity, ještě neporušené cirkulace
- II. Zarudnutí perzistuje, na kůži se objevují puchýře, eroze a exkoriace
- III. Ztráta kůže v plné tloušťce a poškození podkožních tkání ležících nad fascií za vzniku ulcerací a hlubokých kráterů
- IV. Hluboké ulcerace, tkáňové nekrózy postihují svalovou tkáň, kosti, vazy a kloubní pouzdra

PŘÍČINY VZNIKU (DEKUBITŮ)

➤ VNITŘNÍ FAKTORY

- ✓ Nepohyblivost
- ✓ Změny stavu vědomí
- ✓ Vyšší věk
- ✓ Souběžná choroba
- ✓ Akutní choroby

PŘÍČINY VZNIKU (DEKUBITŮ)

➤ VNITŘNÍ FAKTORY

- ✓ Chronická onemocnění
- ✓ Periferní cévní onemocnění
- ✓ Bolest
- ✓ Léky
- ✓ Výživa

PŘÍČINY VZNIKU (DEKUBITŮ)

➤ VNĚJŠÍ FAKTORY

- ✓ Nepřerušovaný tlak
- ✓ Střížné síly
- ✓ Tření
- ✓ Macerace

VŠEOBECNÉ MOŽNOSTI LÉČBY – DEKUBITŮ

- Odstranit vnější faktory způsobující vznik proleženin (tlak, střížné a třecí síly)
- Zmírnit účinky vnitřních faktorů (špatná výživa, inkontinence, souběžná choroba)
- Zajistit optimální lokální prostředí pro hojení rány

PREVENCE NA PRVNÍM MÍSTĚ

Zásadní úlohu sehrává dokonale organizovaná a profesionální ošetrovatelská péče

- Polohování
- Blokování nepříznivých mechanických vlivů zevního prostředí
- Hygiena

PREVENCE NA PRVNÍM MÍSTĚ

Zásadní úlohu sehrává dokonale organizovaná a profesionální ošetrovatelská péče

- Normalizace celkového stavu pacienta
- Psychická podpora pacienta
- Rehabilitace

POLOHOVÁNÍ JE NEJÚČINNĚJŠÍ A NEJNÁROČNĚJŠÍ

- Pravidelné změny polohy podle rizika od 0.5 do 4 hod.
- Toto pravidlo je velmi náročné pro ošetrovatelský personál
- Vhodné polohovací pomůcky

PREVENCE DEKUBITŮ V SACRÁLNÍ OBLASTI

- Nejvíce ohroženou a náchylnou oblastí je sacrum
- Podílí se zde všechny vnější faktory (tlak, tření, střížné síly, macerace)

PREVENCE DEKUBITŮ V SACRÁLNÍ OBLASTI

- Tuto oblast jsme zvolili k vyzkoušení funkce folie jako preventivní pomůcky

PREVENCE DEKUBITŮ V SACRÁLNÍ OBLASTI

- Používáme folie u všech pacientů, kteří odjíždějí na operační sál
- Již nyní můžeme zhodnotit rozdíl v počtu dekubitů

SLEDOVANÁ DOBA 4 měsíce (leden-duben)

Celkový počet velkých operačních výkonů na ortopedické klinice

382

Aloplastiky, onkochirurgie, kostní infekty, traumatologické operace

SLEDOVANÁ DOBA 4 měsíce (leden-duben)

Počet operačních výkonů na sledovaném oddělení 57

127

SLEDOVANÁ DOBA 4 měsíce (leden-duben)

Celkový počet dekubitů na ortopedické klinice

18 t.j. 4,7%

Stupně dekubitů 1 – 3

SLEDOVANÁ DOBA 4 měsíce (leden-duben)

Počet dekubitů na sledovaném oddělení 57

1

Výskyt alergické reakce = 1

POČET DEKUBITŮ

Celkem: 44 (+ 7 odjinud)

4 sledované měsíce: 18

8 zbývajících měsíců: 26

Pokles počtu dekubitů: **9,4%**

POČET DEKUBITŮ

1 dekubit zhojen chirurgicky

Ostatní konzervativně

Oproti roku předešlému
pokles o **32,5%**

Neočekáváme od folií zázraky, avšak mají rozhodně velký vliv na eliminaci tření a dráždění pokožky.

Procento výskytu dekubitů je vysoké a náklady na léčbu jsou obrovské.

NEDÍLNÁ SOUČÁST PÉČE O RIZIKOVÉHO PACIENTA

- Organizace práce
- Disciplína
- Profesionální ošetrovatelská péče
- Kvalitní antidekubitní pomůcky

VŘEDY NA DOLNÍCH KONČETINÁCH

VŘEDY NA DOLNÍCH KONČETINÁCH

Tyto vředy obvykle vznikají následkem zhoršeného krevního oběhu v dolních končetinách, což je způsobeno buď nedostatečností žilní nebo tepennou.

- Vředy na d.k. – způsobené žilní nedostatečností
- Vředy na d.k. – způsobené tepennou nedostatečností
- Vředy u diabetiků

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

LOKALIZACE

- Mezi prsty, na špičce palce
- Na člancích prstů – na konci metatarsu
- Nad vnějším kotníkem – na straně chodidla

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

VZHLED

- Dobře ohraničené okraje – hluboký
- Bledá spodina – zasažená fascie
- Nedostatečná granulační tkáň

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

PŘIDRUŽENÉ ZMĚNY NA NOHOU

- Slabý nebo chybějící puls
- Končetina je chladná
- Končetina je tmavočervená nebo růžová ve svislé poloze – bledá při zdvižení vzhůru

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

PŘIDRUŽENÉ ZMĚNY NA NOHOU

- Tenká lesklá pokožka
- Chybí ochlupení
- Eventuální neuropatie

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

BOLESTIVOST

- Silně bolestivé, zejména v noci
- Klidová bolest pomine, dá-li se noha dolů

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – ARTERIÁLNÍ VŘED

PREDISPOZICE

- Arterioskleróza – pokročilý věk
- Diabetes – hypertenze – kouření

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

LOKALIZACE

- Na dolní třetině nohy včetně kotníků nepravidelné okraje – měkký exsudát

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

VZHLED

- Červená granulační tkáň
- Normální puls
- Končetina bývá teplá

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

PŘIDRUŽENÉ ZMĚNY NA NOHOU

- Červenohnědá pigmentace
- Tuhý „rosolovitý“ otok, +/- jamky
- Flebectasie

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

PŘIDRUŽENÉ ZMĚNY NA NOHOU

- Stopy po vyhojených vředech
- Varikózní ekzém, svědění +/-
- Mírná nebo slabá bolest

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

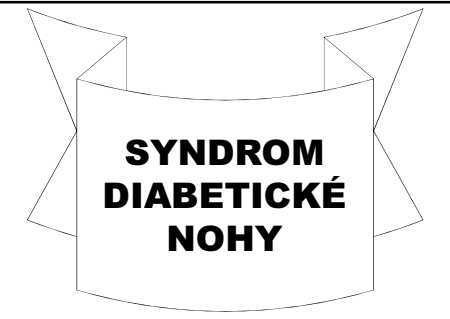
BOLESTIVOST

- Nepříjemný pocit se zmírní, když se noha umístí výše

KLINICKÉ PŘÍZNAKY – VENÓZNÍ VŘED

PREDISPOSCICE

- Nehybnost – obezita – dystrofické změny
- Znamky žilní nedostatečnosti

SYNDROM DIABETICKÉ NOHY

SYNDROM DIABETICKÉ NOHY

Ulcerace

–
Destrukce hlubokých tkání s neurologickými abnormalitami, ischemií a infekcí

LOKALIZACE

- Distálně od kotníků
  - ✓ Puchýře
  - ✓ Eroze
  - ✓ Léze
  - ✓ Poranění
  - ✓ Ulcerace

PŘÍČINY

- Diabetická polyneuropatie
- Periferní neuropatie
- Ischemická choroba DKK
- Neuroischemie
- Neuroosteoarthropatie
- Deformity a snížená pohyblivost kloubů

KLASIFIKACE DLE WAGNERA

- Stupeň 1. – POVRCHOVÁ ULCERACE
- Stupeň 2. – HLUBŠÍ ULCERACE
- Stupeň 3. – HLUBOKÁ ULCERACE
- Stupeň 4. – LOKALIZOVANÁ GANGRÉNA
- Stupeň 5. – GANGRÉNA CELÉ NOHY

LÉČBA

- Kompenzace diabetu
- Vhodná dieta
- Nekouření
- Odstranění tlaku na ulceraci
- Mechanické odlehčení
- Speciální obuv

LÉČBA

- Obnovení průchodnosti cév
- Péče o kůži a nehty
- Lokální terapie
- Prevence a edukace
- Vyšetření u podiatra

MALIGNITY

MALIGNITY

- Změny v buňkách a tkáních ve kterých probíhá maligní proces
- Všechny rány se mohou maligně zvrhnout – Ca mammy
- Vyléčení málo pravděpodobné
- Zaměření na zvládnutí:
  - ✓ Exsudátu
  - ✓ Zápachu z rány
  - ✓ Bolesti
  - ✓ Zlepšení kvality života

Tumory prorůstající na kožní povrch mohou být příčinou vzniku maligní rány ulcerózního charakteru.

Tyto projevy mohou vzniknout při lokálním šíření tumoru nebo jeho rozsevem hematogenní či lymfatickou cestou.

Obvykle jsou známkou pokročilosti choroby..

Péče o tyto nemocné musí mít multidisciplinární charakter, kde kromě lékařů a sester různých odborností se jí účastní i členové rodiny a sám pacient.

PŘÍZNAKY, KTERÉ PACIENTŮM PŮSOBÍ NEJVĚŠÍ POTÍŽE

- Mohutný exsudát a zápach z rány
- Bolest
- Zhoršení kvality života

Ulcerózní kožní léze jsou zpravidla kolonizovány aerobními a anaerobními mikroby, které způsobují hnisání, zápach a bolest.

Kromě léčebných metod (chirurgická resekce, rekonstrukce apod.) je nutné místní ošetřování antiseptiky, antibiotiky a vhodnými prostředky tzv. moderního krytí, které respektují podmínky potřebné pro správné hojení (hydrokoloidy, algináty, prostředky s aktivním uhlím a stříbrem, absorpční krytí).

CÍLEM VEŠKERÉ PÉČE O TYTO RÁNY JE

- Čištění její spodiny
- Odstranění zápalu
- Absorpce exsudátu
- Zastavení krvácení
- Ochrana kůže v okolí
- Zlepšení životního komfortu pacientů

Léčba bolesti bývá zahajována u onkologických pacientů na oddělení, na němž je léčen, případně za konziliárního přispění pracoviště pro léčbu bolesti, kde pracuje tým odborníků více profesí. Je-li medikamentózní léčba dobře nastavena, pokračuje v ní praktický lékař.

CÍL LÉČBY ONKOLOGICKÉ BOLESTI

- Zajištění klidného spánku
  - Odstranění nebo zmírnění bolesti při tělesném klidu
  - Odstranění nebo zmírnění bolesti při tělesné aktivitě
- Konečným cílem léčby je odstranění nebo výrazné zmírnění bolesti a dosažení co nejlepší kvality života.**

Termín kvalita života je v lékařství užíván od 70. let, kdy začaly být sledovány jednak rozdíly v kvalitě života pacientů s různými diagnózami a dopad zvolené léčby.

Nádorová onemocnění byla jednou z prvních oblastí, ve které se se sledováním kvality života pacientů začalo.

Kvalita života je obtížná kategorie a výrazně subjektivní hodnota. Mnozí handicapovaní a vážně nemocní lidé jsou neklamným důkazem toho, že i přes mnohá protivenství a nerovnost šancí lze žít kvalitní život i s nemocí a v nemoci.

FAKTORY, KTERÉ MOHOU KVALITU ŽIVOTA VÝRAZNĚ ZHORŠIT

- Snížená fyzická výkonnost
- Zhoršení soběstačnosti
- Poruchy spánku
- Omezení denních aktivit
- Sociální izolace

FAKTORY, KTERÉ MOHOU KVALITU ŽIVOTA VÝRAZNĚ ZHORŠIT

- Chronická bolest, která má dopad nejen na fyzické zdraví, ale i na stránku sociální a ekonomickou a řadu nemocných vede k depresi či úzkosti
- Proto jsou léčebné postupy posuzovány nejen podle klinických výsledků, ale i z hlediska jejich dopadu právě na kvalitu života.

Zlepšení kvality života onkologických pacientů je rovněž zakotvena v článku VIII. Pařížské charty proti rakovině, kterou svým podpisem potvrdili i zástupci České republiky.

TIBIÁLNÍ LACERACE

- Objevuje se u starších lidí při traumatu
- U pacientů s velmi tenkou kůží (delší užívání steroidních léků)

TIBIÁLNÍ LACERACE

- Zdánlivě malé poškození kůže, ale obtížné hojení
- Roztrženy všechny vrstvy kůže – špatné krevní zásobení
- Pozor na fixaci

TIBIÁLNÍ LACERACE

KOMPLIKACE

- ✓ Infekce
- ✓ Přechod z akutního do chronického stádia
- ✓ Bércový vřed

NUTNÉ PRAVIDELNÉ REVIZE RÁNY

A graphic of a white banner with a wavy top and bottom edge, set against a black background. The banner contains the text "KOMPLIKACE OPERAČNÍ RÁNY" in bold, black, uppercase letters.

**KOMPLIKACE
OPERAČNÍ
RÁNY**

OTEVŘENÉ CHIRURGICKÉ RÁNY

- V chirurgické ráně probíhá patologický proces (infekce, exsudát)
- Některé se otvírají úmyslně – odtok tekutiny či odstranění infekce

OTEVŘENÉ CHIRURGICKÉ RÁNY

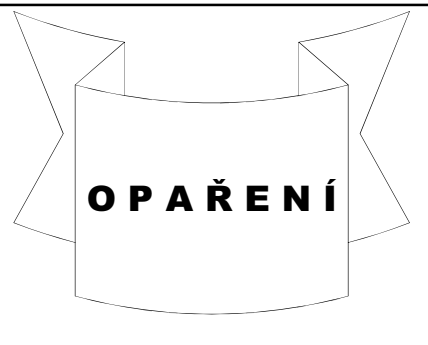
- Opakovaný rozpad rány – zodpovědět otázku, proč k rozpadu rány došlo
- Infekci je někdy obtížné diagnostikovat a léčit

OTEVŘENÉ CHIRURGICKÉ RÁNY

- Dobré krycí materiály jsou např. INADINE*
- Lokální použití ATB – sporné (vznik rezistence)

OTEVŘENÉ CHIRURGICKÉ RÁNY

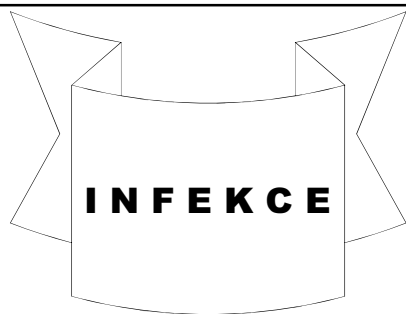
- Nutno léčit průvodní onemocnění
- Nahromadění exsudátu – musíme odvést – savý materiál

OPAŘENÍ

- Styk pokožky s horkou tekutinou
- Silné působení tepla – ochlazení
- Zasahuje vrchní vrstvy pokožky
- Je velmi bolestivé – obnažení nervových zakončení
- Někdy zasahuje velkou plochu kůže – pečlivé ošetření
- Většinou jde o dětské pacienty
- Puchýře se snadno infikují
- Propíchnutí puchýřů sporné

I N F E K C E

I N F E K C E

Přítomnost velkého množství patogenních bakterií, které se aktivně rozmnožují, způsobují poškození a reakci hostitele.

KOMPLIKACE

- Přítomnost infekce
- Nekrotická tkáň
- Cizí předměty v ráně
- Způsob léčby

Infikovaná rána se nezhojí. Organismus není totiž současně schopen bojovat s infekcí a podílet se na obnově rány. Proto jakákoliv infekce zpomalí hojení.

VIRULENCE SE ODVOZUJE OD

- Počtu bakterií, kterého je zapotřebí k vyvolání infekce – nakažlivost
- Schopnosti množení a šíření v organismu – agresivita

VIRULENCE SE ODVOZUJE OD

- Typ zplodin, které produkují a vyměšují při růstu – exotoxiny
- Typ substance, která se uvolňuje po zániku bakterie – endotoxiny

Skoro všechny rány jsou kontaminovány. Je rozdíl mezi ranou kontaminovanou a infikovanou.

Infekce je invaze a množení mikroorganismů, které zaplaví lokální oblast a jež se projeví klinickými znaky infekce:

- Lokální erytém
- Edém (otok)
- Narušená pohyblivost
- Nevysvětlitelná horečka
- Hnisavý a zapáchající exsudát

Přítomnost cizích tělísek v ráně zvyšuje riziko infekce. I způsob péče o ránu může narušit nebo zpozdít proces hojení. Dochází k poranění nově tvořené tkáně a zničení buněk nutných k obnově.

KLASIFIKACE RAN

KLASIFIKACE RAN

1. RŮŽOVÁ EPITELIZUJÍCÍ RÁNA
2. ČERVENÁ GRANULUJÍCÍ RÁNA
  - 2a - povrchová
  - 2b - hluboká / v dutině
3. ŽLUTÁ POVLEKLÁ RÁNA
  - 3a - povrchová
  - 3b - hluboká / v dutině

KLASIFIKACE RAN

4. ČERNÁ NEKROTICKÁ RÁNA
5. INFIKOVANÁ RÁNA
6. ZAPÁCHAJÍCÍ RÁNA
7. MENŠÍ PORANĚNÍ KŮŽE

RŮŽOVÁ EPITELIZUJÍCÍ RÁNA (č.1)

RŮŽOVÁ EPITELIZUJÍCÍ RÁNA (č.1)

C Í L	GENERICKÉ MOŽNOSTI
1. Chránit a podpořit epitelizaci rány	> Neadherující silikonový obvaz > Filmový obvaz – pokud rána nesecernuje

❖ Epitelizující rány produkují jen velice slabý exsudát

ČERVENÁ GRANULUJÍCÍ RÁNA POVRCHOVÁ (č.2a) HLUBOKÁ / V DUTINĚ (č.2b)

ČERVENÁ GRANULUJÍCÍ RÁNA - POVRCHOVÁ (č.2a) HLUBOKÁ / V DUTINĚ (č.2b)

C Í L	GENERICKÉ MOŽNOSTI
1. Chránit granulační tkáň	> Hydropolymerový obvaz > Hydrogelový obvaz
2. Podpořit granulaci	> Antiseptický obvaz > Absorpční obvaz
3. Absorbovat nadměrný exsudát	> Neadherentní obvaz > Alginátový obvaz

❖ Materiál lze ponechat na ráně podle množství exsudátu. Obvazy se vyměňují tehdy, když exsudát začne prosakovat nebo když se objeví „puchýřky“.

❖ Hydrogel kryjeme silikonovým materiálem, teprve potom sekundárním krytím

ŽLUTÁ POVLEKLÁ RÁNA POVRCHOVÁ (č.3a) HLUBOKÁ / V DUTINĚ (č.3b)

ŽLUTÁ POVLEKLÁ RÁNA - POVRCHOVÁ (č.3a) HLUBOKÁ / V DUTINĚ (č.3b)

C Í L	GENERICKÉ MOŽNOSTI
1. Odstranit povlak	> Obvaz s aktivním uhlím a stříbrem
2. Podpořit granulaci	> Alginátový obvaz
3. Absorbovat nadměrný exsudát	> Hydrogelový obvaz > Hydrokoloidní obvaz i pasta > Absorpční obvaz

❖ Zpočátku nutná častá výměna – dle sekrece a povlaku

❖ Hydrogel kryjeme silikonovým materiálem, teprve potom sekundárním krytím

ČERNÁ NEKROTICKÁ RÁNA (č.4)

ČERNÁ NEKROTICKÁ RÁNA (č.4)

C Í L	GENERICKÉ MOŽNOSTI
Odstranit nekrózy:	> Hydrogel
1. Rehydrataci a autolýzou	> Algináty > Filmový obvaz
2. Chirurgickým snesením např. nůžkami nebo skalpelem	> Absorbční obvaz

❖ Podpoříme rehydrataci tkáně

INFIKOVANÁ RÁNA (č.5)

INFIKOVANÁ RÁNA (č.5)

CÍL

1. Vyléčit infekci systémovými antibiotiky
2. Absorbovat nadbytečný exsudát
3. Odstranit povlak, objeví-li se

GENERICKÉ MOŽNOSTI

- Antiseptický obvaz
- Obvaz s aktivním uhlím a stříbrem

- ❖ Ne všechny zanicené rány jsou infikované – pátrejte po příznacích infekce
- ❖ Častá výměna obvazu, alespoň jednou denně

ZAPÁCHAJÍCÍ RÁNA (č.6)

ZAPÁCHAJÍCÍ RÁNA (č.6)

CÍL

1. Vyléčit eventuelně přítomnou infekci
2. Odstranit povlak, objeví-li se
3. Zničit v mokvajících tkání kolonie bakterií, které způsobují zánět
4. Absorbovat nadbytečný exsudát

GENERICKÉ MOŽNOSTI

- Obvaz s aktivním uhlím a stříbrem

- ❖ Častá výměna obvazu je nutná
- ❖ Systémová antibiotika se nasadí jen tehdy, jestliže jsou přítomny známky infekce

MENŠÍ PORANĚNÍ KŮŽE (č.7)

MENŠÍ PORANĚNÍ KŮŽE (č.7)

CÍL

1. Zastavit krvácení
2. Zabránit vzniku infekce
3. Minimalizovat povrchový defekt
4. Podpořit epitelizaci

GENERICKÉ MOŽNOSTI

- Antiseptický obvaz
- Filmový obvaz

- ❖ Drobné řiznutí, popálení (trouba, žehlička, poklička)
- ❖ Malý puchýř, odřenina

PŘEHLED MATERIÁLŮ

CHRONICKÁ RÁNA

- Závažný zdravotní problém
- Dlouhodobé léčení
- Snížená kvalita života

CHRONICKÁ RÁNA

- Chronické ulcerace bérců
- Diabetické nohy
- Dekubity
- Dehiscentní rány
- Exulcerované tumory

CHRONICKÁ RÁNA

TERAPIE RAN

- Klasická
- Moderní terapeutické krytí
- Alternativní terapie
- Holistický přístup
  - ✓ Kompresie DKK
  - ✓ Výživa
  - ✓ Léčba bolesti
  - ✓ A pod.

CHRONICKÁ RÁNA

- Nové léčebné metody a materiály
  - Znalost managementu hojení ran
  - Kurzy pro specialisty
  - Komplexní vyšetření
- INFORMOVANOST**

CHRONICKÁ RÁNA

- Návyk na analgetika
- Poruchy spánku
- Ztráta chuti k jídlu
- Malnutrice

KLASICKÉ OBVAZOVÉ MATERIÁLY

1. Traumatizace rány – přisychání obvazů k ráně
2. Ochlazení rány – pokles teploty ze 37°C na 28°C
3. Změna pH může ovlivnit množení mikroorganismů
4. Chybí bariéra proti infekci
5. Malá variabilita a flexibilita

KLASICKÉ OBVAZOVÉ MATERIÁLY

6. Nezabrání maceraci kůže
7. Nechrání stařeckou „papírovou“ kůží ani dětskou kůží před vysušením a traumaty
8. Nelze použít v prevenci u dekubitů

KLASICKÉ OBVAZOVÉ MATERIÁLY

9. Nepodporují fyziologické čištění rány
10. Neumožňují monitoring rány
11. Neumožňují autolytický debridement
12. Neumožňují rehydrataci rány

TERAPEUTICKÉ MATERIÁLY

1. Optimalizují proces hojení
2. Zajišťují vlhké prostředí (nikoli mokré) během procesu hojení
3. Netraumatizují ránu během převazu

TERAPEUTICKÉ MATERIÁLY

4. Ochrana granulující rány před mechanickým poškozením
5. Snižují frekvenci převazů
6. Obsahují speciální „jádro“, které pohltí mikroorganismy a neuvolní je zpět do rány

TERAPEUTICKÉ MATERIÁLY

7. Respektuje „fázi“ rány
8. Chybí „spongiózní“ efekt
9. Selektivně propustné pro plyny a vodní páru
10. Účinná bariéra proti infekci

TERAPEUTICKÉ MATERIÁLY

11. Variabilita umožňuje cílené použití dle fázového hojení ran
12. Zabraňují maceraci kůže a okolí rány
13. Podpora angiogeneze a reepitelizace
14. Cenově dostupné – pokud je známe

TERAPEUTICKÉ MATERIÁLY

15. Ve světě používané více než 40 let, v ČR aktivně používané cca (12) 16 let
16. Univerzální obvaz neexistuje
17. Musí existovat příznivý poměr mezi cenou a délkou zhojení defektu

Prontoderm®, Prontosan®

Tato řada je primárně určena na dekontaminaci MRSA (Methicilin rezistentní Staphylococcus Aureus) z těla, a to jak pacientů osídlených tímto patogenem, tak i pracovníků zdravotnických zařízení, kteří mohou být jeho nosiči

Rychlá izolace nemocných a důsledné dodržování zásad hygienického režimu včetně mytí rukou je nejdostupnějším a nejúčinnějším opatřením při výskytu MRSA.

HYDROKOLOIDY

- Zajištění optimálního prostředí málo nebo středně secernujících ran
- Hydrokoloidní matrice + CMC + polyuretanová fólie
- Rány bez známek infekce

HYDROKOLOIDY

- Podpora granulace – výstavba granulující tkáně
- Ideální vlhké prostředí pro činnost fibroblastů
- Posun Ph do kyselé oblasti – podpora blastogeneze

HYDROKOLOIDY

- Atraumatické převazy – neulpívají na spodině rány
- Tvarová variabilita

HYDROKOLOIDY

- Tlakové defekty
- Venózní bérkové vředy
- Diabetické ulcerace
- Plochy po odběru štěpů

HYDROKOLOIDY

ALGINÁTY

- Odstranění přebytečného exsudátu
- Odstranění nežádoucích povlaků ze spodiny rány
- Absorpční materiály z hnědých mořských řas

ALGINÁTY

- Středně až silně secernující rány
- Plošné a hluboké defekty
- Netkaná alginátová vlákna + kys. manuronová, guluronová
- Výměna iontů Na⁺ z exsudátu za Ca⁺ z materiálu

ALGINÁTY

- Přeměna materiálu v gel
- Podpora vlhkého prostředí v ráně
- Odstranění tkáňového detritu

ALGINÁTY

- Odstranění choroboplodných zárodků
- Optimální tvarová přizpůsobivost ke spodině defektů

ALGINÁTY

INDIKACE

- Primární krytí na rány středně až silně secernující včetně infikovaných
- Autolytický debridment

ALGINÁTY

KONTRAINDIKACE

- Rána s nedostatečnou sekrecí a uzavřenými dutinami

ALGINÁTY

HYDROGELY

- Absorbují nadbytečný exsudát => upravují management exsudátu
- Rehydratují rány a zabraňují vysychání spodiny
- Nepoškozují zdravé tkáňové buňky

HYDROGELY

- Podporují endogenní mechanismy hojení defektů
- Optimální podmínky pro fázové hojení ran
- Podpora granulace

HYDROGELY

INDIKACE

- Slabě až středně secerující rány
- Autolytický debridment (šetrný) – odstranění suchých eschar, fibrinových povlaků

HYDROGELY

INDIKACE

- Enzymatický debridment
  - Chladí => snižují bolest
- POZOR NA SEKUNDÁRNÍ KRYTÍ**

HYDROGELY

POLYURETANY, POLYMERY

- Semipermeabilní fólie na povrchu materiálu
- Absorpce tekutin, aniž by zkapalněly
- Vhodné mikroklima a stimulace čištění rány
- Neulpívají na spodině rány

POLYURETANY, POLYMERY

- Dobře se stříhají a tvarují
- Výborná absorpční kapacita
- Přeazy po 3-4 dnech (ekonomické)
- Pro místa vystavená třecím a střížným silám volit materiály s okrajem

POLYURETANY, POLYMERY

- S lepící plochou x bez lepící plochy
- S pěnovým jádrem x bez pěnového jádra
- Longety

POLYURETANY, POLYMERY

INDIKACE

- Odřeniny, tržné rány
- Rány ve stádiu granulace a epitelizace
- Popáleniny
- Diabetické ulcerace

NEVHODNÉ PRO INFIKOVANÉ RÁNY

POLYURETANY, POLYMERY

QUADRAFOAM

- Účinně čistí
- Vyplňuje
- Absorbuje
- Zvlhčuje ránu

Žádný jiný výrobek k hojení ran nekombinuje tyto čtyři klíčové schopnosti napomáhající k hojení ran

QUADRAFOAM

- PolyMem
- PolyMem Silver
- PolyMem Wic
- PolyMem Max
- PolyMem Wic Silver

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

- Základem porézní netkaná textilie
- Impregnace účinnou látkou
- Široké spektrum užití pro všechny fáze hojení
- Suché nebo středně secernující rány

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

- Materiály využívají 3 antiseptických látek:
  - ✓ PVP jód
  - ✓ Chlorhexidin
  - ✓ Bismutité soli (hnědá x bílá x žlutá)

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

- „Zbělení“ obvazu indikátorem k jeho okamžité výměně
- Profylaxe – menší traumatická poranění, okolí zevních fixátorů, okolí kanyl
- Akutní rány – tržná, řezná poranění, kousnutí

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

- Chronické rány – dekubity, bérkové vředy, syndrom diabetické nohy
- Infikované rány – MRSA, VRE, viry, kvasinky, plísně, G+, G- bakterie

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

INDIKACE

- Profylaxe infekce (žilní vstupy, drény)
- Ošetření chronických lézí
- Pooperační profylaxe

ANTISEPTICKÉ OBVAZY

WOUND MANAGEMENT
INADINE

BACTIGRAS

SHARING EXPERTISE
BRAUNOVIDON

FILMOVÉ OBVAZY

- Široké spektrum použití
- Adheruje pouze k neporušené kůži, ne k ráně
- Bariéra proti bakteriím
- Ochrana před kontaminací
- Neustálé pozorování rány
- Dobrá snášenlivost

FILMOVÉ OBVAZY

INDIKACE

- Rány ve fázi epitelizace
- Krytí vstupů žilních katetrů
- Chirurgické sutury
- Prevence dekubitů

FILMOVÉ OBVAZY

KONTRAINDIKACE

- Rány infikované s podmínovanými okraji a dutinami
- Rány s nadměrnou exsudací

FILMOVÉ OBVAZY

KARBONOVÁ KRYTÍ

- Aktivní uhlí pohlcuje bakterie a zápach
- Nemá vedlejší účinky
- Nezpůsobuje rezistenci
- Zlepšuje kvalitu života

KARBONOVÁ KRYTÍ

INDIKACE

- Infikované bércové vředy
- Exulcerované tumory
- Infikované dekubity
- Chronické a akutní páchnoucí rány

KARBONOVÁ KRYTÍ

MATERIÁLY SE STŘÍBREM

- Významná antimikrobiální aktivita včetně MRSA, VRE
- Materiály na bázi iontového Ag
- Baktericidní a fungicidní účinky
- Infikované a diabetické ulcerace
- Popáleniny

MATERIÁLY SE STŘÍBREM

- Profylaxe – odběry kožních štěpů
- Záleží na typu Ag a „nosiči“
- Vyčištění defektu 1-2 týdny po použití
- Lze i na klinicky manifestní infekční rány

MATERIÁLY SE STŘÍBREM

HYDROAKTIVNÍ KRYTÍ

- Polštářek na rány se savým a vyplachovacím tělesem ze super absorpčního polyakrylátu
- Před použitím aktivace Ringerovým roztokem
- Pomáhá udržet vlhkost v ráně

HYDROAKTIVNÍ KRYTÍ

- Maximální délka použití 24 hod., abychom zabránili vyschnutí spodině rány
- Jednoduchá manipulace
- Lze kombinovat s polyhexanidem (Prontosan roztok)

HYDROAKTIVNÍ KRYTÍ

INDIKACE

- Chronické a infikované rány
- Počátek granulace

HYDROAKTIVNÍ KRYTÍ

SILIKONY

- Jemná adherence k pokožce
- Bez nutnosti sekundárního krytí
- Atraumatické převazy
- Flexibilní ke konturám těla
- Umožněna sterilní aplikace
- Plošné i ve spreji

SILIKONY

INDIKACE

- Bércové vředy
- Proleženiny
- Rány ve stádiu epitelizace a granulace

SILIKONY

BIOAKTIVNÍ OBVAZY

- Skladba
  - ✓ Oxidovaná celulóza
  - ✓ Kolagen
  - ✓ Přírodní polysacharidy
- Po aplikaci se do rány samy vstřebají

BIOAKTIVNÍ OBVAZY

- Hemagel
- Promogran
- Traumacel biodress
- Chitosan
- Dermalmax
- Melmax

BIOAKTIVNÍ OBVAZY

MED – REVAMIL

- Lékařsky čistý med na akutní a chronické rány
- Silné protizánětlivé účinky
- Vyhlazuje reaktivní volné kyselinové radikály
- Přírodní antioxidant
- Regenerace tkání

MED – REVAMIL

A care
in nejlepší péči
REVAMIL

**Preparát je určen
pro krytí, čištění
a hydrataci
kožních defektů**

HYIODINE

- Unikátní antiadhesivní účinky
- Zabraňuje maceraci okolní kůže
- Zlepšuje podmínky pro granulaci a epitelizaci
- Vhodný pro velké a infikované rány

BIOLOGICKÁ KRYTÍ

- XE-DERMA – prasečí dermis
- XENADERM – vepřová škůra
- VELODERM – biol. polymerový obvaz
- DERMOEPIDERMÁLNÍ – autoštěpy
- EPITELÁRNÍ ŠTĚPY

BIOLOGICKÁ KRYTÍ

- DERMÁLNÍ NÁHRADY
  - ✓ ALLODERM
  - ✓ APLIGRAF
  - ✓ BIOBRANE
  - ✓ TRANSCYTE

LARVOTERAPIE

- Bzučivka zelená – biologický nůž
- Používá se od nepaměti
  - ✓ Nejznámější
  - ✓ Nejdostupnější

LARVOTERAPIE

INDIKACE

- Přísná diagnostika
- Doporučeno na povrchové rány
- Snášenlivost pacienta
- Poslední možnost před amputací

KMENOVÉ BUŇKY

- Buňky z kostní dřeně
  - 40 vpichů do lýtkového svalu
  - Zlepšení stavu
  - Zmírnění bolesti
  - Obnova cévního řečiště
- NOVÝ STANDARD BUDOUCNOSTI**

V.A.C. ATS®

- Způsob hojení rány za působení negativního tlaku
- Optimalizuje péči o pacienta, snižuje náklady
- Aplikovatelná jak u hospitalizovaného pacienta tak i v domácí péči

V.A.C. ATS®

INDIKACE

- Dekubity
- Vředy na DKK
- Dehiscence operačních ran

V.A.C. ATS®

INDIKACE

- Rány
  - ✓ Chronické
  - ✓ Akutní
  - ✓ Traumatické
  - ✓ Otevřené

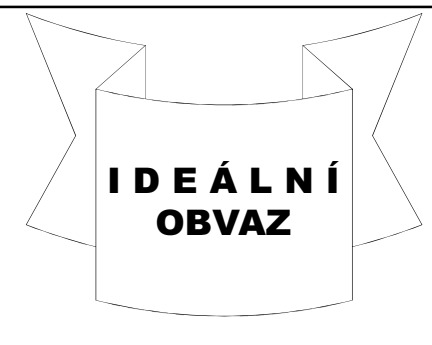
V.A.C. ATS®

KONTRAINDIKACE

- Nekrotická tkáň
- Obnažené šlachy, cévy, orgány
- Neléčená osteomyelitis
- Malignity
- Nevyšetřené píštěle

V.A.C. ATS® UMOŽŇUJE

- Příprava spodiny rány
- Omezení tvorby edému
- Tvorba nové granulační tkáně
- Podpora prokrvení
- Odvod exsudátu a infekčního materiálu

Dokud není rána zhojena, přejímá obvaz dočasně podstatné úlohy intaktní kůže.

POSKYTUJE OCHRANU PŘED

- Mechanickými vlivy, znečištěním a iritací chemickými látkami
- Sekundární infekcí
- Vysycháním a před ztrátou tělních tekutin (elektrolytů)
- Ztrátami tepla

OBVAZ RÁNU PŘEDEVŠÍM CHRÁNÍ.

VÝMĚNA OBVAZU

- Úplná asepse
- Požadavky na materiál a plánování potřeb
- Praktické provádění výměny obvazu
- Příprava pacienta

VÝMĚNA OBVAZU

- Sejmutí obvazu
- Posouzení stavu rány
- Čištění rány a okolí
- Péče o tkáň a okraje rány
- Aplikace nového krytí

VÝMĚNA OBVAZU

- Fixace krytí na rány
- Ukončení převazu
- Frekvence výměn obvazů
- Dokumentace

HOJENÍ RAN ZA SUCHA

Až do nedávna se věřilo, že nejlepší způsob hojení rány je nechat ji zaschnout.

- Gáza
- Tampóny

HOJENÍ RAN ZA SUCHA

Nevýhodou těchto materiálů – snadné přilnutí k ráně. Při výměně obvazu působí velkou bolest. V suchém prostředí dochází k dehydrataci a k zániku buněk.

HOJENÍ RAN VE VLHKÉM PROSTŘEDÍ

Před více než dvaceti lety byly vyvinuty obvazové a krycí materiály, které udržovaly prostředí rány vlhké – urychluje hojení. Nově se utvořivší epidermální buňky mohou snadněji migrovat po vlhkém povrchu.

HOJENÍ RAN VE VLHKÉM PROSTŘEDÍ

Vlhké prostředí

–
nejdůležitější faktor při výběru obvazového materiálu.

CHARAKTERISTIKA IDEÁLNÍHO OBVAZU

- Poskytuje optimální prostředí k hojení rány
- Udržuje vlhké prostředí mezi ránou a obvazem
- Dovoluje výměnu kyslíku, kyslíčnicku uhličitého a odpařování vody
- Nепropustný pro bakterie

CHARAKTERISTIKA IDEÁLNÍHO OBVAZU

- Neobsahuje volné elementy kontaminující ránu
- Nepřilnavý
- Bezpečný (netoxický, nesenzibilizující, nealergický)
- S vysokou absorpční schopností (u secernujících ran)

NÁKLADY A CENA

- Cena obvazového materiálu by neměla být kritériem, zda bude či nebude použit
- Posuzování rentability:
  - ✓ Cena obvazu
  - ✓ Náklady na roztoky
  - ✓ Mzdové náklady na oš. personál
  - ✓ Časové náklady
  - ✓ Délka léčení

**DRAŽŠÍ MATERIÁL – RENTABILNĚJŠÍ
NEŽ LEVNÝ**

NEZAPOMEŇME

HLAVNÍ CÍLE OPTIMÁLNÍ LÉČBY RAN

- Chránit ránu před poraněním
- Zabránit infekci

**ZAJISTIT A UDRŽET VLHKÉ
PROSTŘEDÍ**

PRINCIPY OŠETŘOVÁNÍ RAN

1. DEFINUJTE – etiologii ran
2. ZKONTROLUJTE – faktory ovlivňující hojení
3. ZVOLTE – vhodný obvazový materiál
4. NAPLÁNUJTE – strategii hojení

HOJENÍ VE VLHKÉM PROSTŘEDÍ

„Používáním gázy k primárnímu krytí ran dochází ke zpomalení hojivého procesu

o **40%** “

prof. Georg Winter 1962

ČASTÉ PŘEVAZY = traumatizace rány

- Proces hojení musí probíhat za teploty 37°C
- Po převazu je třeba 10 – 12 hodin k dosažení teploty těla
- Pokles teploty – změna pH

Nezapomeňte, že rány potřebují vedle dalších podmínek ke svému hojení teplotu okolo **37° C !**

**TAKTO
UŽ NE**

Roztoky, které se nedoporučují k laváži chronické rány

- Peroxid vodíku 3%
  - ✓ ?! dle nových poznatků nemá bakteriální účinek
  - ✓ 2H₂O₂ + kataláza (okamžitě) ⇒ 2H₂O + O₂
  - ✓ 1 ml H₂O₂ ⇒ 10 ml O₂ (popsány embolie O₂)

POUŽITÁ LITERATURA

- Hartmann medical edition – Kompendium ran
- MUDr. Jan Stryja – Repetitorium hojení ran
- PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D. – Požadavky na dokumentaci ran
- Osobní archiv

POUŽITÁ LITERATURA

- www.lecba-bolesti.cz
- www.hyiodine.cz
- www.hojeni-ran.cz
- www.rany.cz
- www.osobniasistence.cz
- www.tribune.cz
- www.zdn.cz
- www.lupinek.estranky.cz
- www.woundvac.com
- www.larvy.cz

Je důležité se umět nadchnout a
umět nadchnout ostatní lidi.
Je to jeden z důvodů, proč lidé
mají úspěch – když jsou schopni
dát najevo, že něco považují za
úžasně krásné a fascinující.

Herman Van Veen

**Lékař může
vyléčit někdy,
ulevit často,
potěšit vždycky.**

Prof. Hutchinson 19. stol.

**Za pozornost
a Váš čas
děkuje**

Nada Šibravová

